

1
24
30.
31.
32
33
34.
35

1765

24. Seligmann, *Contra Augustus*: De residuo feudali
prelio debito feudali.
30. Schlocherer der, *Contra Augustus*: De servis proae
primis eorum definitione
31. Schott, *Augustus Fridericus*: Ad orationem Perbinacis
de testamento posteriore imperfecto prius perfectam
hanc infirmante in § 7 Inst. quib. mod. testam.
infirm.
32. Schott, *Augustus Fridericus*: *Prædicæ Pomponii*
de materia XII tabularum in cap. 2 § 4 ff de
orig. jus.
33. Schott, *Augustus Fridericus*: De lege Villii avari
magistratum Romanorum
34. Sigerus, *Joh. Theophilus*: De antiqua et nova
Cudicis Justinianæ disciplina.
35. Steger, *Ariamus*, *ord. jus. proe cancellarius*.
Programma, quo solemnia Doctoralia Christiani
Michaelis Heroldi . . . celebranda indicit.

1765

36. Tellerus, Romanus: De mora creditoris
37. Thomarius, Franzolt, fac. jur. pro cancellarius:
Programma, quo actum solemnem Augusti Ferdinandi
Sehattii in d. c. l.
38. Valdrighius, Bartholomaeus: Vicini Tardines
foederis Lodiensis 9. 1718.
39. Wilsandius, Georg Nepht: De censu capituli
40. Wilke, David Gabbas. Regid: Actium et
operum praesidium mercatura. Programma, quo
ad orationem auspicalis invitatur.
41. Wilke, David Gabbas. Regid: De hys locis
nisi erectione
42. Winckler, Anton Gompertz: De conditione
immobitii fauoris. Programma, quo solemnem
inang. Christiani Schmeidellii invitatur
43. Zoller, Fidericus Gottlieb: An sub notione libe-
rorum in materia fidei commissorum comprehendatur.

tunc nepotes. Programma, quo solennia Doctoralis
Curia Augusti Schleckerwerder indicit.

44. Zallerus, Fredericus Gullich: De jure conferendi

45. Zallerus, Frid. Gullich: Quaestiones singulares
circa dotem obvenientes.

46. Zallerus, Fredericus Gullich: An ob errorem
rescindi possit transactio?

Sachsische

1765, 29. 525
RESIDVVM FEVDI PRETIVM
DEBITVM FEVDALE

ILLVSTRIS ORDINIS I: CTORVM AVCTORITATE

PRO SVMMIS IN VTROQVE IVRE
HONORIBVS CONSEQVENDIS

A. D. XXIII. OCT. ab 1765

PVBlico CVM ERVDITIS COLLOQVIO
DEFENDET

CAROLVS AVGVSTVS SALZMANN

LIPSI AE

LITTERIS LOEPERIIIS

H. Arturicus Leno

RESIDUUM FVVDI PRTIVM
DEBITVM FVVDALF

REVISITIS QVQVNS I CTORVM AVCTORITATE

PRO SVMMIS IN VTRIQVE IVRE

CONSTITVTIS

A P. THOM. OCT. BRONKHV

FRANC. CAR. FRVVDIN. COLLEGI

LIBRARI

CAELOVS AVGVSTVS SALVMANN

LIBRARI

FRVVDIN. COLLEGI

VIRO ILLVSTRI
CAROLO HENRICO ERNESTO
A GRIESHEIM
DOMINO IN NETZSCHKA ORDINIS EQVESTRIS
EPISCOPATVS MARTISBVRGENSIS
DIRECTORI

S. O. D
CAROLVS AVGVSTVS SALZMANN

Tot tantaque extant, *Vir Illustris, Tuae erga me benevolentiae humanitatisque documenta, quae nuper longe illustriora mihiq̄ue honorificentiora reddidisti, cum me Tua inprimis praerogatiua Syndicum istius ordinis esse volueris, cui Tu summa cum dignitate et publica vtilitate praees, ut gratus animus iam dudum flagitet meae pietatis Tibi ali-*
A 2 *quod*

quod monumentum ponere, eoque minus a me impetrare potui, quin hunc libellum illustri Tuo nomini inscriberem ex eoque praesidium et ornamentum repeterem. Non, quod ego eum Te dignum iudicem, aut quod putem Te istud gratiarum agendarum genus vehementer desiderare. Noui enim generosum Tuum pectus, noui integritatem constantianque Tuam, et saepe per superius bellum in patriae salutem felicissime collocatum studium admiratus sum. Noui vero etiam hoc, Te malle laudes mereri, quam audire, et sola recte factiorum conscientia delectari. Sed, quoniam scis liberali et grato homini in commemoratione beneficiorum, praesertim si ea referre non possit, quasi suaue leuamentum esse propositum, non puto Te hanc suauitatem negare velle mihi, quem totum Tui amore implevisi. Confido igitur Te hanc commentationem eodem vultu et eadem humanitate, qua me Te aduentem semper excipere soles, esse excepturum, et de me ita esse iudicaturum, ut non dubites, me et res meas Tibi in posterum vehementer cupere probari, immo in Tua salute magnam meae felicitatis partem reponere. Scripsi Lipsiae a. d. XXIII. Oct. clbCCLXV

I.

Si quod iuris feudalis caput difficultate, ab interpretatione prudentum et diuersis Doctorum opinionibus allata, et tum vniuersae iurisprudentiae, tum praesertim feudali, quae non legibus scriptis, sed solis consuetudinibus nititur, perniciofa atque noxia, laborat, sane est, quod de debitis feudalibus agit, et maxima rerum grauitate, et vtilitatis vbertate commendatur. Inter omnes constat leges feudales vasallo nullam fere de feudo disponendi facultatem concedere, quae enim antiquis temporibus super alienatione feudi obtinebant, (I. F. 5. 1. F. 13. 11. Feud. 44.) postea sunt immutata; et omnis alienatio, per quam feudum in alterum transferebatur, a Lothario 2. F. 52. et Friderico 2. F. 55. sub poena nullitatis et amissionis feudi vetita fuit, ita vt ne pro anima quidem iudicare licuerit sine permittu eius domini, ad quem feudum spectare dignoscitur. Eadem ratio, propter quam feudi alienatio non admittitur, eius quoque oppignorationem absque consensu domini directi irritam fecit. Feudo enim pignori obligato et debito iusto tempore non exsoluto, alienationis necessitas contrahitur. Vnde iuris feudalis doctores hanc regulam proposuerunt, nullius nominis vel debiti causa feudum creditori esse obnoxium, nisi idem sibi pignori obligatum sit, domino directo consentiente. Consensus enim domini directi, fauori et iuri pro se in-

troducto renunciatis, constituit hypothecam et ius reale in feudo, etiam non accedente agnatorum atque simultanee inuestitorum consensu. Etsi enim agnatis per contractum feudalem inter primum acquirentem et dominum directum initum, ius in feudo acquiritur, quod ipsis nullo pacto auferri potest, simultanei inuestiti autem, quod ipsimet sibi feudum acquirunt, et de eo simul cum vasallo inuestiuntur, ius in feudo consequuntur pinguius, efficitur quidem hoc, feudum in praeiudicium neque agnatorum neque simultanee inuestitorum iure pignoris obligari posse: sed plane non alterum, feudum propter neglectum agnatorum et simultanee inuestitorum consensum oppignorari numquam posse et eiusmodi obligationem feudi in pignus esse omnino vanam et irritam. Neque dubitandum est, ius Saxonicum in hac causa cum iure communi optime convenire, legitimamque hypothecam etiam secundum illud in feudo constitui posse absque agnatorum et simultanee inuestitorum consensu. Quamquam vero hoc modo legitima in feudo constituitur hypotheca, creditorique exinde ius reale in feudo competit, tamen hoc ius in praeiudicium agnatorum et simultanee inuestitorum non detorqueri potest, quorum illi, cum ex pacto primi acquirentis, hi ex facto proprio ius quaesitum habeant in feudo succedendi, plane non tenentur ista hypotheca consensu domini directi constituta, sed feudo ad illos devoluto, sine onere hypothecae illud consequuntur, nec ab iis debitum, propter quod hypotheca creditori in feudo constituta est, peti poterit, sed etiamsi actio hypothecaria contra feudi possessorem iam mota et creditor, iam possessionem feudi nactus sit, tamen agnatis et simultanee inuestitis feudo ad ipsos delato

lato semper saluum manet ius reuocandi, non coactis feudum reluere de quo vasallus in eorum praeiudicium disponere illudque oppignorare non potuit. II. Feud. 26. II. Feud. 39. I. Feud. 8. 5. II. Constit. 48. 49.

Sed quemadmodum in iuris ciuilibus scientia et legibus ciuilibus rigor saepe aequitate temperandus est, quod et Romani Praetores efficere tentarunt, eo magis idem accidit et accidere debuit scientiae iuris feudalis diuersisque eius capitibus. Nam profecto, mores viuendique ratio inferiorum temporum ab institutis superiorum, quibus leges feudales, natae sunt, vehementer abhorrent, ut e multis Capitibus iuris feudalis, praesertim eo, quod de debitis feudilibus agit, apparet; quanquam enim non licuisse vasallo feudum sine consensu domini oppignorare, neque esse in feudo legitimam hypothecam nisi auctoritate domini constitutam, eandemque iuribus agnatorum et simultanee inuestitorum, quibus eiusmodi debiti soluendi, etiam si feudum nacti fuerint, necessitas nulla est imposita, nihil detrahenda iam supra commemorauimus: tamen dudum iam docuerunt doctores primum in regno Siciliae et Neapolitano, aequitatis studio inductum esse, ut quaedam debita, consensu domini directi, agnatorum, et simultanee inuestitorum non confirmata, ex feudo essent soluenda, et cum illo ad quemcunque possessorem transfirent, hocque ius ex aequitate natum, ad recentiora tempora fuisse propagatum, hincque etiam agnatos et simultanee inuestitos obligari, ad ista debita, feudo ad eos perueniente, soluenda. Duplex eorum constituunt genus. Alterum eorum, quae simpliciter et propterea ex feudo debeantur, quod ipsius rei feudalis causa sint contracta, et feudum

feudum ipsum afficiant, alterum eorum, quae, ob fauorem causae deficientibus bonis allodialibus, in subsidium ex feudo sint soluenda. Praeter debita, in utilitatem feudi a vasallo contracta, cuius generis sunt, dos ab vxore illata, collectae in casu extremae necessitatis impositae etc. doctores etiam nonnulli inter debita primi generis residuum pretii collocant, quo feudum emptum est. Alii contra dissentiunt, quod vel ob ea, quae supra diximus, vel imprimis propterea non est mirandum, quod iureconsulti etiam raro consentiunt de rebus longe grauioribus, cum quibus vita, fama, bona hominum sunt coniuncta. Noluerunt autem multi pretium, quo emptum est feudum iis rebus adnumerare, quae feudum proprie afficiant, et a quocunque successore singulari sint soluenda. Ante hos duos annos, Iureconsultum Dresdensem Celeberrimum in hanc sententiam respondere vidimus. Consulebatur in causa admodum memorabili et graui super summa pecunia feudalis ab emptore tanquam residuum feudi pretium soluendum suscepta. Agnati ii, ad quos proxima successio in ista pecunia feudali vel residuo feudi pretio pertinebat, varia fortuna eam agitauerant, et cum primum ex sententiis ordinum Iuridicorum Lipsiensium et Vitebergensium egregie vicerint, re ad illustre Saxoniae collegium, in quo super prouocationibus certatur, delata duabus sententiis vincebantur et causa cadebant. Consultus itaque ab agnatis remotioribus, id est iis, qui in locum eorum, qui, vt diximus, victi fuerant, iisdem forte decedentibus, erant successuri, et istius spei causa litem denuo ingredi cupiebant, negauit sibi videri istud residuum feudi pretium tale debitum esse, quod a successore singulari in feudo,
ab

ab agnatis et simultanee inuestitis feudo ad illos delato, sit soluendum, seque vehementer istius litis euentum, quem proximiores agnati subierint, metuere. In eo omnes conueniunt, residuum feudi pretium ab agnatis, simultanee inuestitis et quocunque successore singulari in feudo esse tum soluendum, cum feudum sub autoritate domini directi agnatorum et simultanee inuestitorum venditum et super residuo pretio hypotheca in feudo sit constituta, domini directi agnatorum et simultanee inuestitorum consensu firmata. In qua causa largiuntur adesse debitum feudale, eiusmodi, quod feudum iure reali afficiat, et ad quemcunque successorem singularem in feudo pertineat, sed aliter sentiunt, si super illo residuo feudi pretio legitima hypotheca in venditoris securitatem constituta non est neque concedunt agnatos et simultanee inuestitos aliosque successores singulares necessitate illud, tanquam debitum feudo inhaerens, soluendi, premi. Non negandum est, eam opinionem, qua residuum feudi pretium inter debita mere feudalia collocatur, diuersis difficultatibus esse inuolutam, et posse ob venire causas, ubi aduersa sententia grauioribus nitatur argumentis, neque illud in vniuersum inter debita feudalia, quae ex feudo sunt soluenda, numerari posse, quamquam hoc in omnibus iuris feudalis compendiis fieri solet, illudque docentur studiosi iuris feudalis existimantes sibi satis esse, hoc a doctore audire idque, quod ab eo acceperunt, generaliter valere debere. Qua opinione imbuti cum vel ad causas agendas vel ad respondendum et cauendum accedunt, tot tantisque controuersis materiam praebent, quae rectius intellecta facile vitari potuissent. Esti itaque in vniuersum ista regula, residuum feudi pretium debitum esse

B
feudale,

feudale, et ex feudo solui debere, constitui nequeat tamen id quoque dicendum est, illud fere semper inter ea debita, quae feudum ipsum afficiant, et a quocunque successore singulari sint soluenda, iure poni. Vehementer se nobis commendauit argumenti ratio, dignitas et utilitas, quare eo minus dubitauimus, exercitacionem academicam pro obtinendo doctoris gradu inde sumere, quo frequentiores, grauiioresque sunt lites, quae super hoc argumento oriuntur, variis doctorum opinionibus obnoxiae.

II.

Iam itaque cum proficiscamur ad ipsam quaestionem, videtur id nobis esse faciendum, vt certos quosdam terminos ponamus, secundum quos totus disputationis ordo erit dirigendus. Primum igitur videbimus quando et in quibus causis, quaestio de residuo oriri possit. Deinde de iure et actionibus quibus residuum feudi pretium peti potest, et denique quaestiones nonnullas, cum isto argumento coniunctas, trademus, Notum est secundum ius commune in feudis tantum agnatos succedere, qui per contractum feudalem inter primum acquirentem et dominum directum ius nacti sunt, per quod in feudo succedunt, ita firmum, vt idem iis nullo pacto adimi queat. Sed tamen per ea, quae supra posuimus, licet interdum vasallo de feudo disporre, etiam sine consensu agnatorum, dummodo domini directi auctoritas accesserit, agnatisque tantum competunt duo remedia ad feudum sine eorum consensu alienatum reuocandum, alterum ex iure protimiseos vel retractus, alterum ex iure delatae successione, ea quidem ratione, vt, ius protimiseos vel retractus non exer-

exercitibus, alienatio absque consensu eorum facta tam diu valida sit, quam diu vasallus, qui feudum vendidit, vel eius descendentes masculi viuunt, qui facta parentis et eius a quo ius acceperunt, rata habere tenentur. Sed extincta familia venditoris feudum ad eos deuoluitur, in quorum praeiudicium] et detrimentum alienatio fieri non potuit, et quibus ius feudum a quocunq[ue] possessore vindicandi, ita competit, vt feudum sine restitutione pretii cum omni causa iis sit reddendum. Deinde etiam feudum alienari potest, non tantum consensu domini directi sed et agnatorum, iis vero, in istam alienationem pure consentientibus, salua res est, nam iuri in feudo competenti renunciaffe videntur. Feudum itaque illud venditur cum consensu domini directi et agnatorum extraneo. Is totum feudi pretium non soluit, sed pars residua manet. Iam moritur nouus emtor feudumque deuoluitur ad eos agnatos, qui per contractum inter dominum directum et vasallum super feudo initum ius quaesitum in feudo succedendi nacti sunt, num ab his venditor feudi pretium nondum solutum et residuum eius petere poterit? Habes quaestionem de residuo feudi pretio soluendo in feudo nouo. Sed poterit etiam locum habere in feudo antiquo. Fac enim consentire agnatos, vt feudum aliis ex agnatis vendatur hac lege, vt mortuo emtore et eius descenditibus masculis, feudum iure successiones ad eos agnatorum deferatur, qui ultimi defuncti possessores proximi sunt, et ad quos successio iure sanguinis et secundum leges feudales pertinet; vti factum esse ex his quae dicentur, intelligitur. Eustachius cum patruelibus Henrico, Dietrico, Friderico, possidet feudum pro in diuiso. Iam aspernantes communionem patruelles tres suas partes

XII

Eustachio vendunt, agnati in istam emtionem venditionem hac conditione consentiunt, vt post obitum Eustachii eiusque descendendum masculorum, feudum ad se deuoluatur, qui post obitum vltimi vasalli possessoris per successionem legitimam feudum consequuntur. Eustachius non integram pecuniae summam patruelibus solvit, sed partem eius sub lege vsurarum adhuc debet. Interea non ipse tantum decedit, sed etiam filii eius, nulla relicta mascula prole, et vi pacti supra commemorati feudum iure successionis defertur ad vltimorum possessorum patruelem. En nouam quaestionem, vtrum hic teneatur ad residuum feudi pretium soluendum, quod Eustachius defuncti patruelibus, a quibus feudum tres quartas comparauerat, adhuc debebat, quodque nondum erat solutum.

III.

Constat in Saxonia aliisque prouinciis germanicis non eandem esse succedendi rationem, quippe neque secundum Ius Germanicum neque secundum Ius Saxonicum agnatis vllum ius in feudo comperit, sed post descendendum legitimorum successionem succedendi legem, praesertim in Saxonia, vbi istud ius praecipue regnat (I. F. Sax. c. XXXII.) dare simultaneam inuestituram, vi cuius, vti agnati iure Longobardico iure sanguinis, ita simultanee inuestiti proprio facto succedunt. Cum simultanee inuestiti per primam inuestituram ius reale in feudo et condominium vile nanciscantur, facile patet, neque in eorum detrimentum et absque eorum consensu vasallum de feudo disponere posse, ipsisque datam esse facultatem feudum post successionem delatam

tam reuocandi, eoque iure uti posse, etiam si ipsius vasalli heredes facti fuerint. At quoniam simultanee inuestiturae ea est natura, ut per pacta vehementer possit immutari, interdum accidit, ut vel tum, cum simultanee inuestiti in simultaneam inuestituram recipiuntur, vel etiam ex pacto postea interueniente, vasallo eiusque descendentibus tantum certa pecuniae summa constituitur, quae feudo alienato et vendito vel illis vel posteris suis soluatur. Summa haec vulgo ein Lehnsamm appellatur non confundenda cum feudo pecuniae, quod etiam ein Lehnsamm secundum Hornium in Iurispr. Feud. cap. IV. §. 18. vocatur, accuratius vero per Lehns: Quantum exprimi potest. Eius duplicem speciem facere solent. Primam quando praedii condominium utile simul inuestito ceditur, sed ipsum feudum ulterius non afficit, quam quoad summam conuentam. Unde vasallus, quatenus summam istam excedit, consensu domini directi feudum libere alienat de illoque disponit, simultanee inuestito saluo tantummodo iure succedendi in istam constitutam pecuniae summam, reliqua parte feudi vasalli heredibus allodialibus relicta. Alteram ubi simultanee inuestitus communem in feudo manum acquirit, non quidem quoad certam pecuniae summam, sed tamen cauet litteris reuersalibus de permittenda libera vasallo dispositione super feudo, dummodo expressa pecuniae summa sibi salua conseruetur. cf. Illustr. *Baueri Dissert. De Forma ac definitione communis Saxonum manus.* Hic praecipue locum sibi vindicare potest quaesitio de residuo feudi pretio soluendo, quia fere semper summa pecuniae feudalis in feudo vendito residua manet. Fac enim feudum in quo per pactum et per litteras reuersales eiusmodi pecuniae summa constituta est,

a vasallo vendi, eamque venditionem simultanee inuestitos ex pacto ante inito ratam habere, emtorem feudi partem pretii vsque ad summam conventam venditori soluisse, hanc autem sub lege vsurarum residuam mansisse, emtoremque, qui eiusdem solutionem pacto suo emtionis recepit, iis quibus solui debeat, simultaneam inuestituram in feudo pro modo summae conuentae, quae simul residuum feudi pretium est, dedisse. Iam emtore siue eius descendentes masculis morte a feudo sublatis eoque deuoluto ad illos simultanee inuestitos, qui vltimo defuncto possessori sunt proximiores, et in feudo, successione secundum leges iuris ciuilibus ob clausulam nach rechter Stypzahl litteris inuestiturarum inserta, ordinata, illos in successione excludunt; num ab his simultanee inuestitis, pecuniae summa peti poterit? vel finge speciem huic simillimam feudum ad defuncti vasalli possessoris septem ex duobus fratribus liberos, pari iure et aequis portioribus, per simultaneam inuestituram deuolui. Quinque fratres vnus filii suas partes patrueli, residuo manente omni feudi pretio, hac lege vendunt, vt istud non aliter ipsis solvatur, quam si ad feudum nouum comparandum impendatur, illique in feudo, pro residuo pretio emto, in simultaneam inuestituram recipiantur, aut si hoc fieri non possit, residuum in feudo vendito, sub lege vsurarum maneat, ceterum venditores in feudo vendito communem manum, quoad istam pecuniae summam, donec ea soluta fuerit, retinent. Iam emtor feudi decedit relictis duobus filiis ad quos feudum peruenit, post aliquot annos etiam hi sine prole legitima moriuntur et feudum simultanee inuestitura deuolui-

voluitur ad nuperrime defunctorum patruales, quippe hi litteris inuestiturae clausula nach rechts Sippzähl inferta, tanquam proximiores succedunt. Num hi istud residuum feudi pretium soluere tenentur?

IV.

Alia et a superioribus longe diuersa ratio est, cum simultanee inuestiti, quibus certa pecuniae summa est constituta, relicta ab iis vasallo per litteras reuerfales libera de feudo disponendi facultate, non quidem quo ad istam pecuniae summam et donec ea ex feudo soluta fuerit, communem manum reuerfarunt, sed tamen id cum vasallo consensu domini directi pacti sunt, vt in illa pecuniae summa ab iis et eorum descenditibus secundum leges successionis feudalis succedatur, vel ex ista pecunia nouum feudum comparetur, in eoque in simultaneam inuestituram recipiantur. Iam, si vasallus, cum quo illud pactum inierunt, feudum vendit, simultanee inuestiti iuribus, quae illis per communem manum competeabant, renunciant, secundum vsum loquendi curiis feudalibus solennem, simultaneam inuestituram domino directo resignant, sed super ista pecuniae summa, quam emtor soluendam in se suscipit, nulla expressa hypotheca cum consensu domini directi in feudo vendito iis est constituta, qua ratione simultanee inuestiti et ii, ad quos successio in feudum post obitum emtoris vel eius descenditium defertur, ad istam pecuniae feudalis summam soluendam compelli poterunt? vel si secundum speciem in superiori sectione propositam, simultanee inuestiti,

vestiti, qui partes suas quinque in feudo patrueli venderunt, communem manum, quoad residuum feudi pretium non referuarunt, neque sibi super isto expressam hypothecam constitui curarunt, et feudum post obitum patrui filiorum, ad huius fratris filium deuoluitur, num ab hoc residuum feudi pretium petere poterunt!

V.

Age itaque videamus quid his quaestionibus respondendum sit? Hoc conclamatum est propter residuum pretii in bonis allodialibus, nulla eius causa expressa hypotheca autoritate iudiciali constituta, ius reale venditori aut tacitam hypothecam plane non competere, sed eum tantum actione personali agere posse aduersus emtorem ad residuum pretium soluendum, et quamquam secundum ius Saxonicum in ordin. Proc. Tit. XLII. §. 3. certa ratione venditoribus super residuo pretii ius aliquod prioritatis concessum fuisse videri possit, etiamsi per expressam hypothecam utilitatibus suis non satis prospexerint, tamen haec dispositio per ordin. Proc. recogn. Tit. XLII. §. 7. plane mutata est, cum ibi cautum sit, tum demum creditoribus propter residuum pretii ius prioritatis competere, cum sibi super ista aut dominium aut expressam hypothecam referuarerint, et quidem in feudis consensu dominii directi interueniente. Qua ratione itaque peti poterit residuum feudi pretium ex feudo ipso, cum, nisi expressa hypotheca cum consensu domini directi super eo constituta fuerit, venditori nullum ius reale in feudo competat, debitumque feudum ipsum afficere non videatur. Deinde hoc est iure feudali receptum, ut agnati, quod iure pro-

proprio succedunt feudum ab omnibus oneribus, quae forte factio vnus ex descendantibus primi acquirentis debentur, liberum accipere debeant nullaque pacto teneantur ad debita soluenda, absque eorum consensu contracta. Etiam si itaque feudi venditio consensu eorum facta fuit, qua actione compelli poterunt, ad residuum feudi pretium soluendum, quod is, cui alienandi potestatem dederant hac lege, vt mortuo emtore, eiusque descendantibus ordo succedendi agnatis secundum leges successionis feudalis conseruaretur, vel ille solvere debebat, qui primus feudum acquisiuerat. Eadem ratio est secundum ius Saxonicum simultanee inuestitorum, quibus pinguis ius competit in feudo, quam agnatis secundum iura Longobardica, qui ne quidem ex pacto primi acquirentis, sed factio proprio et per solennem inuestituram condominium vtile in feudo nanciscuntur, quod prohibet, quo minus feudum in eorum detrimentum vll'o onere grauari queat. Quomodo itaque iis necessitas iniungi poterit, ad nomen extinguendum, quod is contraxit, a quo causam non habent, et cuius beneficio feudum non consequuntur? Porro fundamentum agendi contra agnatum et simultanee inuestitum deesse dicunt creditori, cum quo non contraxerunt. Cum enim omnes actiones vel ex iure in re, vel ex iure in personam siue ad rem nascantur, hic vero ius reale deficiat, cum nulla expressa hypotheca venditori vel simultanee inuestitis super residuo feudi pretio aut super summa pecuniae feudalis litteris reuersalibus constituta competat, deinde neque actio in personam locum habere possit, cum haec non detur aduersus quemcunque possessorem, sed tantum aduersus eum, cum quo negotium nobis intercessit, omnesque oriuntur ex obligatione,

C

tione,

tione, agnati vero et simultanee inuestiti nullum negotium gesserint cum eo, qui feudum vel vni ex maioribus suis vel primo acquirenti vendidit, quomodo valide aduersus eos agi poterit? Denique cum natura debitorum feudaliū praesertim in eo cerni dicatur, vt feudum ipsum afficiant, et transeant cum feudo ad agnatos et simultanee inuestitos, et quemcunque possessorem, ipsumque dominum directum, cui feudum aperitur, negant residuum feudi pretium tale debitum esse, quod feudo inhaereat, cum aliud sit feudum, aliud pecunia, quo feudum emptum est.

VI.

Vrgetur sane ista quaestio non leuibus difficultatibus. Nihilominus tamen eorum sententiam, qui residuum feudi pretium inter ea debita, quae feudo inhaerent, et ex feudo ab agnatis, simultanee investitis et quocunque possessore singulari fere semper sunt soluenda numerent, defendi posse nobis videtur. Sed cum species supra a nobis propositae vehementer inter se discrepent, diuersa quoque erunt argumenta, quibus sententia ista nititur. Videamus primum de simultanee inuestitis secundum ius Saxonicum. Si simultanee inuestiti, quibus per litteras reuerfales et per pacta cum vassallo inita certa pecuniae feudalis summa, ein Lehns-Quantum constituta est, sibi communem manum in feudo, quoad istam pecuniae summam, referuarunt, et secundum hanc legem inuestituram in feudo, a domino directo acceperunt, vel si simultanee inuestiti, quibus nulla quidem pecuniae feudalis summa per litteras reuerfales constituta est, sed ad quos feudum iure simultanee

tance inuestituræ est delatum, partes suas alteri ex simultanee inuestitis, qui cum iis in feudo successit, vendunt, et super residua parte pretii pro feudo vendito, non quidem sibi hypothecam expressam in feudo cum consensu domini directi constitui curant, sed sibi quoad istam residuam pretii partem communem manum reservant, utriusque longe pinguiori iure gaudent, illo, quod expressa sibi in feudo cum consensu domini directi constituta hypotheca nacti, fuissent. Etenim cum communis Saxonum manus eius sit ratio et natura, ut dominus directus simul inuestito condominium utile in feudo tribuat, quemadmodum egregie demonstravit *Illustr. Baerius in Dissut. de Forma ac Definitione communis Saxonum manus*, quis non videt eum non indigere iure hypothecæ realis, cum illud condominium, quod dominus directus per inuestituram ipsi contulit, efficiat, ut non opus habeat actione reali hypothecaria, sed ut feudum vel feudi partem possit vindicare, et feudo alienato eius pretium, quod in locum feudi successit, quoad per litteras reuerſales ad eum pertinet, vel residuum est, ex causâ domini petere. Iam si secundum exempla supra commemorata feudum in quo simultanee inuestiti, vel quoad pecuniæ in litteris reuerſalibus constitutam summam vel propter residuam pretii partem, simultaneam inuestituram a domino directo acceperunt, venditur, et mortuo emtore eiusque descendensibus masculis ad eos simultanee inuestitos deuoluitur, qui vel ultimo defuncto possessori sunt proximiores, vel ab emtore in simultaneam inuestituram sunt recepti, saluum ipsiſ manebit condominium feudi, donec vel pecuniæ summam constitutam iſr Lehns: Quantum vel residuam pretii partem acceperint, feudum ipsum vindicare et illo alienato

nato, eius surrogatum, pretium ex causa domini petere poterunt.

VII.

Insignem hic difficultatem mouere videtur. *Ordin. Proc. Saxon. ad Tit. XLV. §. 6.* vbi diferte cauetur, neque filiabus ob dotem, neque simultanee inuestitis propter pecuniae feudalis summam, neque ob alia onera feudalia ius hypothecae in feudo competere, nisi illa auctoritate atque consensu domini directi sint confirmata. Quid claruis inde videri potest, quam auctoritatem et consensum domini directi requiri ad ius reale in feudo, quoad summam pecuniae in litteris reuerfalibus simultanee inuestito concessam, consequendam? At cum Summi Legislatoris non ea mens et voluntas esse poterit, vt natura et vis simultaneae inuestiturae penitus tolleretur, videtur ista dispositio *Ordin. Proc. Recogn.* tantum de ea causa esse intelligenda, vbi propter talis pecuniae feudalis summam wegen eines Lehns = Quanti neque simultanea inuestitura reseruata, neque expressa hypotheca in feudo fuerit constituta. *Illustr.* quidem *Bauerus in Diss. de Forma ac Definitione communis Saxonum manus §. LXXII.* hoc legis caput non ad eam causam pertinere contendit, vbi summa pecuniae feudalis in litteris reuerfalibus est constituta et simultanee inuestitus a domino directo, quoad istam pecuniae feudalis summam simultaneam inuestituram accepit, sed ibi tantum eam causam agi, vbi quis partem feudi cum coherede olim communis ipsi vendiderit pretio, vel integro, vel pro parte sub iure hypothecae credito emtori vafallo, nec non communi reseruata manu, et propter illud

illud pretium, quod etiam eius Lehnis - Quantum vocari possit et soleat, quia sit vice portionis hereditariae, simul inuestitum non gaudere iure hypothecae realis, nisi sibi in ea cum consensu domini directi constituenda fatis prospexerit. Quoniam vero temerarium videri potest, tantae auctoritati repugnare, tamen nescio, quid mihi in ista opinione, quoties in eam inciderim, difficultatis superesse visum fuerit. Etenim si, quam sententiam Vir Illustris tam egregie confirmavit, simultanea inuestitura condominium in feudo utile tribuit, feudumque cum coherede olim commune ipsi ea lege venditur, ut vel integrum pretium, vel pars eius emtori credatur, venditor vero, ut de eo securus sit, sibi quoad residuum pretii partem communem manum reservavit, dominusque directus ei secundum hanc legem contractus emtionis venditionis contulit, wenn er demselben die Mitbeschenschaft an dem an seine Miterben verkauften Gut und Pertinentien auf die rückständigen Kaufgelber und auf den mit diesen darüber getroffenen Vergleich bekennt, qualis simultanee inuestiturae exempla non inusitata esse constat, quoniam potest esse differentia inter eum, cui per litteras reuersales certa pecuniae summa in feudo constituta est, feudo alienato sibi salva manente, et qui sibi, donec eam acceperit, communem in beneficio manum reservavit, per eamque ius quaesitum feudum vindicandi, eiusque pretium vendito feudo iure domini petendi accepit, et inter eum, qui partem feudi coheredi vendidit, huic vel integrum pretium vel partem pretii credidit, et, donec illi ista residua pretii pars vel totum pretium solutum fuerit, simultaneam inuestituram in feudo, quoad istud residuum pretii retinuit? Inter utrosque eadem ratio obtinet. Vtrique condominium

minium vtile in feudo habent. Vtrique pars feudi debetur. Et id, quod priori exemplo simultanee inuestito iam per litteras reuerfales certa pecuniae fumma confitura et quoad illam simultanea inueftitura in feudo collata eft, quae, feudo alienato, in locum feudi fuccedit, in altera cauffa vero, coheres ipfe feudi partem fibi propriam vendit, et pretium iftius partis, cuius condominium vtile iam ante habebat, apud emtorem refiduum manet, venditor vero, donec illud acceperit, communem manum in feudo retinet, et a domino directo fimul inueftitur, non id efficere poteft, vt huius conditio deterior fit, quam prioris, nifi forte simultanee inueftiturae natura interdum mutetur, ita vt mox condominium in feudo tribuat, mox non tribuat. Videtur itaque locus Ordin. Proc. Recognit. fupra commemoratus fic intelligendus eſſe, vt simultanee inueftitis tum demum nullum ius hypothecae in feudo competat, quando fuper pecuniae feudalis fumma fuae fuper refiduo feudi pretio neque simultaneam inueftituram neque ius hypothecae in feudo cum confenſu domini directi confeuti fuerint. Tum vero, cum hoc fibi fatiſ prospexerint, partem iftam feudi iure condominium retinent, et feudo alienato pretium in locum feudi fuccedit, fummaque fimul inueftito reſeruata aſſumit naturam feudi simultanee inueftiturae ſubieſti. Atque haec ſententia per ipſam *Ordin. Proc. Sax. Recogn. ad Tit. XLII. §. 7.* confirmari poſſe, videtur. Ibi enim, propter refiduum pretium, quo feudum vel alia res immobilis emta eſt, tum demum ius prioritatis venditori conceſſum eſt, cum ſibi aut dominium reſeruauit, aut ipſi fundus venditus nexu hypothecae cum confenſu domini directi ſubieſtus fuit. Iam itaque simultanee inueſtitus,

tus, qui communem manum in feudo vendito, vel quoad summam pecuniam feudalis, vel quoad residuum pretium sibi reservauit, cum consensu domini directi condominium vtile retinuit, nonne per illud iura quoque, quae dominium sequuntur et ius prioritatis prae reliquis Creditoribus habere censendus est? Et quid denique vtilitatis redundaret ad simultanee inuestitos ex tenta et accepta simultanee inuestitura, nisi per eam omnia iura consequerentur, quae alias cum simultanee inuestitura sunt coniuncta? Manet itaque hoc quod supra posuimus, teneri simultanee inuestitos, ad quos feudum in quo vel propter summam pecuniae feudalis, vel propter residuum feudi pretium simultanea inuestitura reservata est, deuoluitur, ad debitum istud soluendum nisi, iis, quibus summa pecuniae feudalis, vel residuum feudi pretium debetur, iuribus, quae ipsis ex iure condominiumii competunt, vti velint.

VIII.

Sed quaenam erit actio, qua illi ad consequendum id, quod sibi vel ratione summae pecuniae feudalis vel ratione residui pretii debetur petere poterunt? Cum domino cuique ius sit rem suam a quocunque possessore vindicandi, simultanee inuestiti vero, quoad istam pecuniae feudalis summam et residuum feudi pretium condominium in feudo vtile habeant, et feudo alienato in eius locum feudi pretium succedat, quid est cur simultanee inuestitis Rei Vindicatio denegari possit, hoc effectu, vt possessor feudi vel partem eius, de qua simultanee inuestitus inuestituram, quoad pecuniae feudalis summam, vel quoad residuum feudi pretium accepit, tradat, nisi forte

forte pecuniae feudalis summam, aut residuum feudi pretium soluere velit. Neque vlla ratio subesse videtur, cur non istam actionem rei vindicatoriam omnes effectus sequi debeant, quae alias cum ea coniunctae esse solent, ita, vt simultanee inuestitus non solum possessionem, partis istius feudi, in quo communem manum habet, donec vel pecuniae feudalis summam, vel residuum feudi pretium acceperit, consequatur, sed etiam vt feudum ipsum saluis iuribus domini directi et reliquorum agnatorum et simultanee inuestitorum, distrahi possit. Et quanam alia causa esse videtur, cur exorto concursu creditorum, in sententia, quae constituit ordinem, quo quisque creditor, id quod petit, consequi debeat, neque summa pecuniae feudalis, neque residuum tale feudi pretium, super quo simultanee inuestito communis manus in feudo tributa est, in classe quadam ponatur, sed extra concursum iure rei vindicationis collocetur, diuerso modo, secundum diuersam pactorum naturam. Si enim hoc pactum fuerit, vt vel summa pecuniae feudalis vel residuum feudi pretium non statim post feudi alienationem, sed demum post vassalli et eius heredum obitum simul inuestito debeat, iudex eam vel in feudum de nouo comparandum, in quo simultanee inuestito communis quaerenda manus, impendit, vel sub vsuris credit, ad hoc, vt fructus vel vsurae creditores lucrentur, quousque vassallus eiusque heredes viuant, iis vero deficientibus summa ipsa simul inuestito vel eius heredi feudali soluatur, vel feudum pro ea comparatum cum fructibus tradatur. Eadem ratione sententia dici et solet et debet, exorto concursu creditorum de residuo feudi pretio, quando vel simultanee inuestitus, quoad illud, communem manum in feudo

do

do retinuit, hac lege, vt aut venditor illud iure vindicationis ex massa concursus accipiat, aut tum demum illi vel eius heredibus solvatur, si, vi contractus, pro illo aliud feudum comparare, atque emtori simultaneam inuestituram conferre paratus sit.

IX.

Cum, vti paragraphis antecedentibus demonstravimus, simultanee inuestitis ex referuata simultanea inuestitura ius competat vel feudum, vel summam pecuniae feudalis vel residuum feudi pretium vindicandi, qua ratione compellendi erunt agnati secundum ius commune feudum iure successione consecuti, cuius pretium vel totum vel pro parte non est solutum et secundum ius Saxonicum simultanee inuestiti in feudo iure proprio succedentes, quando ii simul inuestiti, quibus summa pecuniae feudalis vel residuum feudi pretium debetur, sibi neque expressam hypothecam cum consensu domini directi constitui curauerint, neque quoad debitam summam communem manum referuauerint. Sane non poterit vtrumque eo iure peti, quo simultanee inuestiti, qui super vtroque communem manum in feudo retinuerant, agere poterant. Sed tamen et iis agnatis et simultanee inuestitis, ad quos feudum in quo vel pretii pars vel pecuniae feudalis summa residua est, deuoluitur, necessitas incumbit, istud debitum soluendi. Huius obligationis vinculum praecipue in aequitate et in illo praeecepto, quod leges, tum iuris|ciuilis, tum naturalis, sustinent, ponendum esse facile conceditur, neminem cum alterius damno fieri debere locupletiozem et quemlibet praesumi consentire in id, quod sibi vtilitatem affert.

D

fert.

fert. Si enim secundum exempla supra commemorata Eustachius quinque istas feudi partes a patris filii non emisset, non potuissent ad fratris sui filium deuolui, sed illi tam diu expectandum fuisset, donec illis et descendibus illorum masculis extinctis, iure successionis feudum ad eos fuisset delatum, quod fortasse post centum annorum spatium demum contigisset. Multo magis vero id dicendum est, de agnatis et simultanee investitis iis, qui in feudo nouo succedunt, ad quos plane nulla successio in feudo peruenisset, nisi primus acquirens feudum comparasset. Nonne itaque summae eorum utilitati consulitur, si feudum ad eos defertur, ad quod consequendum, ne minima quidem spe teneri poterant? Et nonne cum summo detrimento eorum agnatorum et simultanee investorum, qui vel feudum vendiderant, vel quibus proxima in feudo successio speranda erat, vel quibus certa pecuniae summa promissa fuerat, locupletiores fierent? Quanta iniquitatis macula agnati et simultanee investiti premerentur, qui, relicto heredibus allodialibus onere solvendi residuum pretium, quo feudum emptum est, vel pecuniae feudalis summam litteris reuersalibus constitutam, solo commodo successionis in feudo gaudere vellent.

X.

In Saxonia quidem Dicus Augustus Elector Saxoniae hanc sententiam diserta lege per *Constit. XLVI. P. II.* confirmasse videtur, cum ibi cauit, ut, si quis ad coemendum feudum pecuniam mutuo acceperit, eamque omnem ad soluendum eius pretium impenderit, nec tamen vel totam vel pro parte creditori reddiderit, eo defuncto

defuncto eius soluendae onus iis, ad quos feudum successione iure peruenerit, incumbere. Contendunt quidem hanc constitutionem non de residuo feudi pretio, sed de hac quaestione agere, utrum successor in feudo singularis, si ad feudum comparandum antecessor vel proximus vel remotior aes alienum contraxerit, illudque ad solvendum feudi pretium impenderit debitumque illud creditori nondum fuerit redditum, teneatur ad istud alienum aes solvendum. Faciunt inde insignem differentiam inter debitum ad emendum feudum vel ad extinguendum nomen et delendam hypothecam legitimam feudalem contractum, et inter residuum feudi pretium, quod venditor emtori sub lege usurarum credidit, emtorque in se suscepit, nec dum viuit, solutum ab eo fuit. Dicant illius solutionem successorem singularem in feudo praestare debere non vero huius, propterea, quod derogatio iuris feudalis communis per novam legem singularem facta, ad casus similes non possit extendi, verbis potius nouae legis stricte esse inhaerendum, eamque ultra et contra legem expressum in praedictum iuris neutiquam esse trahendam. Sed videant, qui hoc contendunt, ne nimium recedant a iustis interpretandi regulis, ab aequitate et ab analogia iuris feudalis. Supra iam commemorauimus iuri feudali communi tantum ea debita cognita esse, quae expressa hypotheca cum consensu domini directi, agnatorum et simultanee inuestitorum in feudo sunt constituta, exceptis meliorationibus quorum II. F. 8. Si vassallus, et II. F. 28. E contrario etc. mentio fit, et alimentis inhabili praestandis per I. F. 6. Reliqua debitorum feudalium genera, quae vel ob versionem in rem vel ob fauorem causae debentur successu temporis tantum ex aequitate introducta et successoribus feudalibus

dalibus necessitatem ea soluendi impositam fuisse. Si itaque aequitas, et lex ea, quam supra posuimus, neminem cum alterius damno fieri debere locupletiozem, et quemlibet praesumi consentire in id, quod sibi utilitatem affert, facit, ut certa debita ex feudo sint soluenda, etsi super iis cum consensu dominii directi, agnatorum et simultanee inuestitorum non sit constituta hypotheca, quid est, cur illud non ad omnes eas species, ubi aequitas subest, debeat extendi? Quamuis itaque *Constitutio Electoralis*, P. II. 46. tantum de ea causa loquitur, ubi quis ad emendum feudum nomen contraxit, tamen ea lex interpretandi hic valere debet, ut, ubi eadem sit legis ratio, ibi eadem legis dispositio locum habere debeat. Si enim secundum leges Iuris feudalis communis impensae quibus feudum melius factum est, et secundum aequitatem debita, quae ad feudum emendum sunt contracta, ex feudo a successoribus feudalis solui debent, cur non in residuo feudi pretio idem valere debet, cum eadem ratio subsit? Et nonne venditor, qui emtori feudi pretium vel totum vel pro parte credit, summam residui pretii ab emtore accepisse, eamque illi denuo mutuo dedisse fingi potest? Neque mens fuit Serenissimi legislatoris in ista lege ferenda, ut ea saltem in causis in ea expressis locum habere debeat. Voluit constituere quatenus agnati et simultanee inuestiti ad aes alienum ex feudo soluendum teneantur. Ponit itaque primum ea debita, quae consensu eorum sunt contracta, et pro quibus feudum legitime est oppignorum: Porro pecuniam elocandis filiabus aut fororibus vel oneri dotalitio dissolueno mutuo sumtam: Denique vero, ne omnes species recensere necesse habeat, generatim omnia debita, quae in utilitatem feudi versa sunt, in numerum collocat debito-

bitorum feudalium ex feudo soluendorum, statuitque in his *et similibus causis* aes alienum illud a successoribus feudi non vero ab heredibus allodialibus esse solvendum. Qua ratione itaque hanc legem singularem ad alias causas similes non esse extentendam, sed verbis nouae legis strictè esse inhaerendum putemus, cum ne quidem Serenissimus legislator hanc suae legis vim atque mentem esse voluerit? Ipsa illa lex grauissimum argumentum, residuum feudi pretium ex feudo esse solvendum, praebet. Si enim illa cauerur, vt omne illud aes alienum, quod in vtilitatem feudi versum est, ex feudo a successore singulari solui debeat, residuum vero feudi pretium, vt supra ostendimus, debitum est, quod vtilitati agnatorum et simultanee inuestitorum consulit, quis negauerit, iure illis imponi necessitatem illud ex feudo soluendi? Num itaque aliqua dubitatio superesse potest, residuum feudi pretium et summam pecuniae feudalis, etsi de vtroque nulla constituta sit expressa hypotheca in feudo nec simultanea inuestitura reseruata, ad ea debita pertinere, quae ex feudo sunt soluenda?

XI.

Multa autem magis hoc valere debet cum agnati et simultaneae inuestiti non quidem communem sibi reseruarunt manum, sed tamen id pacti sunt, vt in pecuniae feudalis summa et residuo feudi pretio vel succedatur secundum ordinem succedendi iuris feudalis, vel vt exinde nouum comparetur feudum, in quo venditores vel simul inuestiti in communem manum recipiantur, quod genus pactorum vtitatissimum esse constat.

stat. Non quidem ista pecuniae summa vel residuum feudi pretium est feudum, deficit enim id, quod feudum constituit, inuestitura et nexus feudalis inter dominum et vasallum, sed tamen quodammodo naturam feudi ratione condomini et successionis feudalis, dum feudi locum occupat et eius sit surrogatum, retinet; Idque eo magis fieri potest, cum etiam in allodio successio feudalis per pacta constitui, illudque naturam feudi consequi possit, vti contra naturae feudi non repugnat, quo minus in eo successio, alias in allodio vitata, per pacta domini et vasalli locum habeat. Atque inde efficitur quoque id, vt agnati et simultanee inuestiti, etsi soluant istud residuum pretii aut pecuniae feudalis summam, nihil detrimenti capiant, cum heredes allodiales nullum ius in vtroque habeant, neque exinde debita allodialia venditoris, vel eorum quibus pecuniae feudalis debetur, solui possint. Quicquid enim iuris agnati et simultanee inuestiti in feudo habuerunt, illud quoque retinent in pecuniae feudalis summa et pretio ex feudo redacto, vtrumque manet debitum feudale, quod ex feudo est soluendum, et quod agnati vel simultanee inuestiti feudo ad illos deuoluto, non lucrari possunt. Confirmatur ista sententia per ipsam *Ordiu. Proc. Saxon. Recogn. cum ad Tit. XLV.* cautum sit, vt de feudi pretio ex subhaftatione redacto tantum debita feudalia solui, residuum vero vel in feudum offerri, vel aliud feudum inde comparari debeat in quo simultanee inuestiti communem manum denuo accipiant. Quid enim aliud inde sequitur, quam pretium, quo feudum venditur, non fieri allodiale, sed retinere naturam feudi, agnatisque et simultanee inuestitis ius, quod in feudo ipso habuerunt, in pretio post eius

eius venditionem vel subhaftationem faluum manere. Cum itaque antea ius in feudo reale habuerint, illud quoque in pretio inde redacto, retineant necesse est. Quodsi vero inter agnatos et simultanee inueftitos id pactum fuerit, vt residuum feudi pretium plane omni natura feudi priueretur, illud quoque heredes allodiales a feudi emtore vel eius fuccefforibus feudalibus petere poterunt, cum in vtrisque eadem ratio fubfit, fcilicet feudi fucceffores fingulares illud lucrari non poffe, nifi cum alterius damno velint fieri locupletiores.

XII.

Quaenam vero erit actio, qua residuum feudi pretium fuper quo neque expreffa hypotheca conftituta neque simultanea inueftitura referuata eft, a fuccefforibus feudalibus peti potest. Cum fupra demonftrauimus necessitatem, qua fucceffores feudales ad illud folvendum tenentur, tum ex aequitate, tum fecundum ius Saxonicum ex ipfa conftitutione Diui Augufti, et ex iure, quod agnati et simultanee inueftiti in feudi pretio poff eius alienationem retinent, oriri, generaliter dicunt Doctores locum habere actionem negotiorum geftorum fuae conditionem ex lege, nomine illo generali, quo omnes actiones personales ex aequitate oriundas comprehendere folent. At vero cum ifta actio, qua residuum feudi pretium petitur, non femper contra eos tendat, cum quibus agnatis et simultanee inueftitis negotium interceffit, fed etiam aduerfus tertios poffeffores, hoc vero actionum personalium naturae repugnet: eas actiones iis annumerant, quas Doctores Iuris Ciuillis fibi excogitarunt, in rem fcriptis, quae etfi
funt

sint personales, tamen contra quemcunque possessorem dantur. Non quidem nobis id arrogamus, ut sententiam hanc parum probabili argumento niti eamque vsu fori non sustineri dicamus, tamen non negabimus, nobis placere sententiam *Stryckii*, in *disp. de hypotheca tacita in feudis Germaniae* ab actione reali non esse recedendum putantis. Primum enim doctores hanc constituunt regulam, tum demum ex iure ciuili rationem decidendae causae feudalis esse petendam, cum non modo diserta lex deficiat, sed etiam aliae leges iuris feudalis per legitimam interpretationem ad istam causam decidendam trahi nequeant. Quamuis itaque secundum ius feudale commune nulla diserta lex adsit, quae iubeat successorem feudalem soluere debere residuum feudi pretium, tamen aliae leges feudales ad istam causam commode applicari poterunt. Si enim per II. F. 28. eae impensae, quibus Vassallus feudum melius reddidit, repeti possunt a domino directo, cur non ista lex per legitimam interpretationem ad eas causas extendatur, ubi non modo eadem, sed multo maior aequitatis ratio subest, et cur non ex ea legis dispositione, quae permittit repetere ea, quae in feudi utilitatem versa et impensa sunt, necessitas deriuetur, successorem singularem obligans ad residuum feudi pretium vel pecuniae feudum in feudo residuum soluendam? Cur itaque ad Ius Ciuile confugiamus, et numerum exiguum actionum in rem scriptarum augeamus easque iuri feudali Longobardico et Germanico immisceamus, quibus eae planae ignotae fuerunt. Deinde vero haec ipsa actio magis habere videtur naturam actionum realium quam personalium inter quas vulgo actiones in rem scriptas numerant. Etenim in hac actione plane non respici-

tur

tur ad obligationem personalem, sed ad rem ipsam, ad feudum, ex quo debitum solui debet. Debitum feudo ipsi inhaeret illudque afficit, atque propterea datur adversus quemcunque possessorem, etsi actori cum eo plane nullum negotium, ex quo in eius personam agere possit, intercefferit. Quocunque vero nomine ista actio veniat, sufficit illam omnes effectus secum ferre, qui alias cum actionibus realibus coniuncti esse solent. Quare primum hac actione residuum feudi pretium peti poterit, ita, ut vel illud solvatur vel feudum tam diu tradatur, donec actori fuerit solutum. Id convenire videtur actionibus in rem scriptis, si hanc, quo residuum feudi pretium vel residua pecuniae feudalis summa petitur in earum numerum referre velis. Sic enim actio Pauliana, ad id ipsum tendit ad quod rei vindicatio, nempe ad rem cum omni causa restituendam. Idem obtinet in actione quod metus causa, et fere in omnibus actionibus, quae a doctoribus inter actiones in rem scriptas referuntur. Ipsum Ius feudale exemplum egregium praebet actionis tali modo instituendae. Dominus enim II. Feud. 28. ad quem feudum mortuo Vasallo devolvitur, tenetur eas impensas restituere, quibus feudum melius factum fuit, iubeturque aut pati aedificium auferri aut pretium meliorationis solvere. Si vero ab actore tantummodo ad pretium residuum soluendum actio est directa post latam sententiam executio non tantum in fructus feudi sed in ipsum feudum decerni debet. Primo enim si tantum in fructus feudi executio fieret, qua ratione dici possit, residuum feudi pretium et residua pecuniae feudalis summam debitum esse quod ipsum feudum afficiat, et ex feudo sit soluendum. Fructus ex quibus ista solutio peti deberet, iure allodialium censentur et ne quidem impensae, quae ad fructus percipiendos necessariae sunt, inter ea debita numerantur.

E

tur,

tur, quae successores feudales solvere debent. Deinde agnati et simultanee inuestiti, quibus residua pecuniae feudalis summa vel residuum feudi pretium debetur, nonne eiusdem conditionis forent cum reliquis creditoribus chirographariis, si tantum ex fructibus feudi debitum petere possent? Fac enim hos cum illis in nominibus suis exigendis concurrere eosque cum illis executionem in fructus feudi impetrare, quodnam beneficium ad eos redundabit, quod eorum debitum inter debita feudalia numeratur? Non alia conditione vterentur, quam qua reliqui creditores chirographarii, et fructus feudi tam diu inter utrosque diuidi deberent, donec utriusque id, quod iis debetur, consecuti fuerint. Et cum saepenumero summa pecuniae feudalis vel residua feudi pretii, non exigua esse soleat, quantum temporis spatium postularetur, si ea tantum ex fructibus feudi quaeri posset, quorum prouentus saepe non sufficiunt ad vsuras debitorum hypotheca expressa munitorum et eorum, quae tantum ius personale habent? Quam male actum foret cum agnatis et simultanee inuestitis, si debita eorum feudalia tantis difficultatibus essent obnoxia! Neque credimus eius rationem apud nos aliam esse. Per Ord. Proc. Recogn. quidem ad Tit. XLV. §. 6. neque filiabus propter dorem neque simultanee inuestitis propter summam pecuniae feudalis Ius reale, aut ius hypothecae in feudo competit, nisi iis expressa constituta est hypotheca, et secundum §. 1. ad Tit. XL. ea solum debita, quae consensu domini directi expressa hypotheca in feudo munita sunt, non tantum ex fructibus feudi, sed etiam ex feudo ipso peti possunt, num autem credibile est his locis sublatam esse constitutionem Diui Augusti P. II. 46? Etsi enim per vltimum locum debita, autoritate et consensu

fensu domini directi confirmata ex feudo, debita allodia-
 lia vero ex fructibus feudi soluenda sint, tamen reliqua
 debita feudalia, non excluduntur, et, dum ibi vnius
 debiti feudalis mentio fit, cuius ratione executio in
 ipsum feudum decerni potest, cur non etiam ob alia de-
 bita feudalia, quorum mentio ibi non fit, executionem
 in ipsum feudum decerni posse, putemus, et cur ius com-
 mune et lex Serenissimi Electoris, quae iubent debita
 feudalia in vtilitatem feudi conuersa ex ipso feudo fol-
 vere, sublata esse videantur? Non quidem pari iure gau-
 dent quo ea debita, quae autoritate domini directi in
 feudo sunt constituta, sed tamen non equiparanda sunt
 debitis chirographariis et allodialibus, quae ex folis fru-
 ctibus feudi debentur, sed post illa et ante haec collocan-
 de sunt, cum inter vtraque fluctuent, nisi forte totam
 istam sententiam eiusmodi debita ex feudo esse soluenda,
 atque adeo ipsam constitutionem Diui Augusti euertere
 velimus. Ipsa quoque haec constitutio sententiam no-
 stram confirmat, cum diserte iubet, talia debita *ex feudo*
 solui debere. Quod ex feudo soluitur, afficit ipsam,
 vt loquuntur, essentiam feudi, et diuersum est a fructi-
 bus feudi. Idque ex fine huius constitutionis adhuc
 clarius fit, cum ibi negatur exceptis his et similibus ca-
 sibus agnatis et simultanee inuestitos aes alienum ex
 feudo vel ex eius fructibus, vt dissoluant, teneri. Aliud
 itaque est ex feudo solui, aliud ex fructibus eius. His
 positis patet etiam id, quod vsu fori seruatur, in con-
 cursu creditorum creditores, debitum feudale petentes,
 tum cum omnes creditores hypothecarii, id quod iis de-
 betur, acceperunt, sed ante creditores chirographarij
 et allodiales collocari. Inter hos enim et illos haec in-
 tercedit differentia, quod illi, id quod sibi debetur, tan-

tum ex allodio et fructibus feudi, hi vero debita feudalia ex ipso feudo petunt, iureque gaudent, quod ipsum feudum afficit, et iis prae reliquis creditoribus chirographariis et allodialibus praerogatiuum tribuit.

XIII.

Quodsi agnati et simultanea inuestiti, quamquam nec quoad pecuniae feudalis summam vel residuum feudi pretium communis manus in feudo reseruata sit, nec hoc pacti fuerint, ut secundum leges feudales succeduntur, ad soluendum residuum feudi pretium sunt obstricti, multo magis hac necessitate tenentur simultanee inuestiti ii, qui vi simultanee inuestiturae in feudo, succedunt, quod vassallus, antequam de eo simul inuestiretur, sibi comparauit neque totum eius pretium soluit, et post demum eos in simultaneam inuestituram recepit. Etenim notum est vassallum post feudi acquisitionem simultanee inuestiendos domino directo offerre posse, atque in Saxon. per Recessum prouincialem d. d. XVII. Mart. clcIo CC. Vassalli feudum nouum acquirentibus ad hoc faciendum Sexennium esse indultum. Hi simultanee inuestiti non alia lege ius aliquando in feudo succedendi sibi acquirere possunt, quam pro natura istius feudi de quo simul inuestiri debent, adeo, ut ea omnia rata habere teneantur, ad quae primus acquirens et is a quo in simultaneam inuestituram recepti sunt, se obstrinxit, cuius obligationem tacite in se suscepisse censendi sunt. Neque iis eo iniuria fit, cum simultanea inuestitura iis non inuitis collata fuit, et feudi, natura ipsis non incognita esse debuit et potuit. Nonne itaque obligationem residuum feudi pretium soluendi in se recepisse dicendi sunt? Quid vero? si simultanei inuestiendi, antequam com-

communem manum consecuti et a domino directo actu inuestiti fuerunt, se per pacta cum vasallo inita et per litteras reuerfales obstrinxerunt, ad omnia ea praestanda et implenda, ad quae is, cuius beneficio communem manum debebant, tenebatur, num tum aliquid dubitationis superesse potest, illos etiam residuum feudi pretium vasalli, a quo in simultaneam inuestituram recepti fuerunt, soluere debere?

XIV.

Constituimus itaque residuum feudi pretium ex feudo esse soluendum. Estne vero ista regula tam vniuersaliter accipienda, vt plane nulla causa locum habere possit vbi illud ab agnatis et simultanee inuestitis peti nequeat? Hanc quoque quaestionem fieri posse credimus. Fac enim Vasallum feudum emisse eiusque pretium totum non soluisse, atque venditorem neque in eo communem manum sibi reservasse, neque aliud pactum intercessisse. Emptor feudi cum consensu domini directi illud denuo vendit, novusque emptor, nesciens residuum pretii istius feudi adhuc deberi, bona fide totum eius pretium soluit. Iam hic decedit, et successio ad agnatos et simultanee inuestitos deuoluitur, num primus venditor, cui residuum feudi pretium adhuc debetur, illud a successoribus feudilibus petere poterit? Sane hic ea ratio cessat, propter quam supra diximus successores feudales teneri ad residuum feudi pretium soluendum. Non sunt exinde locupletiores, nihil utilitatis ad eos redundat, et beneficium simultanee inuestiturae acceperunt ab eo, qui nihil debebat, quo itaque fundamento residuum feudi pretium ab iis postulari potest, et nonne primo venditori

tantum actio aduersus heredes allodiales primi emtoris supererit, ad debitum illud consequendum? Quamquam non negamus istam quaestionem non facile nasci posse, cum vix dominus directus contractum nouum emtionis venditionis autoritate sua firmam reddet, vbi proxime antecedentis pretium nondum solutum est, etsi de eo non expressa hypotheca constituta fuerit.

XV.

Si vero agnati atque simultanee inuestiti fere semper residuum feudi pretium feudo ad ipsos delato soluere coguntur, quatenus heres allodialis, si eiusmodi debitum, a vasallo defuncto solutum fuerit id a successore in feudo repetere potest? Sunt, qui affirmant iure heredes allodiales id facere posse. Vasallum enim, dum ea debita, quae feudo inhaereant, soluerit et ab iis feudum liberaverit, negotia successoris sui vtiliter gessisse, qui si id non fecisset, ista ipse soluere debuisset. Quare aequitatem hanc opinionem tueri dicunt, fraudemque fieri si contrarium obtineat, menti Vasalli, neque ullo modo probabile esse, cum tali debito, quod praecipue ex feudo erat soluendum, in detrimentum heredum allodialium feudum liberare voluisse, commemoratque *Hornius in Decade Observ. Feud. Cap. IX.* auctoritates, ubi in hanc sententiam ius dictum fuit. Sed his grauissima obstant argumenta. Quamquam enim videri potest solutionem debiti feudalis, a vasallo factam solummodo vtilitati reliquorum successorum in feudo, mortuo eo et eius descendentibus masculis consulere, tamen soluit id, quod ipse debet ideoque proprium potius quam alienum gessit negotium. Deinde si, ut supra demonstrauius, talia debita, quia feudum ipsum afficiunt, ex feudo solui debent, creditorque immitti et, vt illud distrahatur, peti potest
suc.

successores feudales necessitate tenentur debitum illud
 soluendi, si venditionem necessariam feudi impedire ve-
 rit. Quod si vero, per publicam feudi venditionem su-
 perfedere potest onere debitum feudale soluendi, vo-
 luntarie suscepisse eius solutionem censendus est, cum id
 soluit, cuius causa venditio publica feudi necessaria fie-
 bat, heredesque eius allodiales rata habere coguntur ea,
 quae ex libera voluntate gessit. Et si quilibet successor
 feudalis adigi posset ad restituenda ea debita heredibus
 allodialibus, quae vasallus, a quo feudum accepit, sol-
 verit, quot et quantae lites inde orirentur? Si enim pri-
 mus eiusmodi debitum solutum heredibus allodialibus re-
 stituere debet, huius heredes illud quoque petere poterunt
 a secundo, et huius heredes a tertio et sic in infi-
 nitum, donec omnes agnati, qui a primo acquirente ius
 in feudo habent, et omnes simultanee inuestiti fuerint
 extincti. Potius itaque eorum sententiae est subscriben-
 dum, qui heredes allodiales debita feudalia et inde etiam
 residuum feudi pretium a vasallo solutum a successoribus
 feudalibus non repetere posse contendunt. Si vero con-
 tingerit, ut ipsi heredes allodiales post mortem vasalli ta-
 le debitum feudale soluerint, hos non suum sed succes-
 sorum in feudo negotium utiliter gessisse videntur, non
 suum aes alienum sed debitum feudo inhaerens, et tum
 secundum ius strictum tum secundum aequitatem illud a
 successoribus feudalibus repetere poterunt. In Saxonia
 quidem id eo minus dubitationis habet, cum Serenissi-
 mus legislator in supra commemorata lege satis de ea
 quaestione sanxerit. Exinde etiam, quod talia debita
 feudalia feudum ipsum afficiunt et ex feudo sunt soluenda,
 sua sponte sequitur ea statim ex feudo esse soluenda, ne-
 que prius hereditatem allodiale esse excutiendam. Hoc
 enim.

enim si fieri deberet, totum fundamentum corrueret ex quo successoribus feudalibus ista debita ex feudo solvendi necessitas imposita est, quam et ipse Divus Augustus sua Constitutione in Saxonia approbavit.

XVI.

Maior atque grauior quaestio videtur esse ea, quatenus dominus directus feudo per consolidationem ad eum delato istam pecuniae feudalis summam vel residuum feudi pretium soluere tenetur? Eam aequitatis rationem ob quam debita, quae vasallus in utilitatem feudi contraxit et in feudum versa sunt, ad quemlibet successorem singularem in feudo transeant, non aequae convenire domino, feudo ad ipsum devoluto, dicunt. Feudum enim aperiri iure dominii directi, nihilque ad id conferre, quod vasallus feudum emerit, idem ius dominum directum habiturum fuisse, si prior vasallus, qui feudum vendidit illud retinisset. Secus se rem habere in agnatis et simultanee inuestitis, qui ab ipsa feudi, pretio illo emti, acquisitione succedendi ius nacti fuerint. Neque consequentiam duci posse a pecunia, quae mutuo accepta et in feudi utilitatem versa sit, cum hoc debitum domino directo veram utilitatem afferat. At vero nullam rationem subesse credimus, quae inter dominum directum, qui feudum per consolidationem occupat, et agnatum vel simultanee inuestitum faciat differentiam, eritque haec quaestio ex iisdem argumentis decidenda, quae faciunt, ut eiusmodi debitum feudale ab agnatis et simultanee inuestitis peti possit. Primo enim, si simultanee inuestiti, in feudi alienatione, quoad istam pecuniae summam sibi per literas reuerfales constitutam vel venditores quoad residuum feudi pretium communem manum referuarunt, condominum utile in feudo retinuerunt, et a domino directo

directo quoad istam pecuniae summam vel residuam pretii partem actu simul inuestiti fuerunt. Hoc condominium in feudo utile, retinent, etiam si reliqua feudi pars per consolidationem ad dominum directum redierit. Vassallus qui feudum emit, iis hoc concessit ut simultaneam inuestituram quoad illam pecuniae feudalis summam et residuam feudi pretium, retineant, et dominus directus hanc concessam simultaneam inuestituram iis actu contulit, nonne adhuc magis tenebitur factum suum ratum habere et soluere summam pecuniae feudalis vel residuum feudi pretium, nisi velit simul inuestito partem feudi, quoad simultaneam inuestituram in eo propter pecuniam feudalem vel residuam partem pretii habet, relinquere. Sed quid si simultanee inuestiti communem manum in feudo vendito non reseruarunt, qua ratione dominus directus feudum per consolidationem accipiens ad vtrumque vel simultanee inuestitis vel agnatis soluere tenebitur? Eadem ratione putamus, qua agnati et simultanee inuestiti, nempe ex aequitate. Nam quemadmodum hi, qui feudum eodem, quo dominus iure, nempe proprio neque demum beneficio ultimi possessoris capiunt, ad ea soluenda quasi ex contractu ob praesumptam voluntatem et propter aequitatem, tenentur, cur non idem etiam de domino directo valebit? Agnatos et simultanee inuestitos ideo obstrictos esse diximus ad ista debita soluenda, quia successio in feudo non tam cito iis contigisset, nisi feudum hoc modo venditum fuisset, vel simultanee inuestiti et agnati in feudi venditionem consensissent. Finge enim secundum exempla supra proposita Eustachii fratris filium ad quem feudum post obitum Eustachii filiorum peruenit decedere, feudumque iure consolidationis ad dominum directum deuolui, num credibile est id tum

F

facile

facile contingere potuisse, si patruelus Eustachio partes suas feudi non vendidissent? Neceſſe erat, vt hi et eorum descendentes masculi prius obirent, et deinde reliqui simultanee inueſtiti, si dominus directus per consolidationem feudum acquirere volebat. Nonne dominus directus cum summo detrimento agnatorum et simultanee inueſtitorum, qui feudi partes quas tenebant, vendiderant, et quorum alienationem ipse consensu suo ratam habuerat, locupletior fieret? Neque ista ratio dominum directum iure proprio feudum consolidare, nihilque ad id emtionem istam factam esse conferre, aliquid ponderis habere potest. Nam primo id ipsum falsum est, cum dominus directus, nisi feudum venditum fuisset, illud non tam cito iure consolidationis consequi potuisset. Deinde si hoc aliquid valere debeat, neque agnati et simultanee inueſtiti forent obſtricti ad debita ista soluenda. Eodem enim iure quo dominus directus nempe proprio in feudo ſuccedunt, et tota vis obligationis ista debita solvendi in eo conſiſtit, ut feudi ſucceſſionem prius conſequantur, quam si ista emtio et venditio facta non fuisset, et cum damno venditorum, vel eorum agnatorum simultaneeque inueſtitorum, qui pro feudo bona fide vendito plane nihil acciperent, locupletiores fiant. Nonne eadem de domino directo dici poſſunt, et nonne ad paria iudicandi, et ad paria iura obligatos esse cenſendi ſunt.

D 938

ULB Halle

3

007 469 896

VD18

Inches
Centimetres

1765, 29. 525

V M FEVDI PRETIVM
ITVM FEVDALE

ORDINIS I CTORVM AVCTORITATE

MMIS IN VTROQVE IVRE
NORIBVS CONSEQVENDIS

. XXIII. OCT. 15 15 CCLXV

CVM ERVDITIS COLLOQVIO
DEFENDET

AVGVSTVS SALZMANN

LIPSI AE

TTERIS LOEPERII S

H. Artorius Reno

